

132. • TIHANYI LAJOS (1885-1938)

Budai hegyek, 1916

Olaj, vászon, 55,5x66,5 cm
Jelezve balra lent: Tihanyi 1916

Kezdő ár: 12 000 000 Ft / 38 710 EUR
Becsérték: 20 000 000 – 30 000 000 Ft
Estimated value: 64 516 – 96 774 EUR

PROVENIENCIA:

- egykor dr. Hollós István pszichiáter tulajdonában

KIÁLLÍTVA:

- Ferenczi Sándor és a budapesti pszichoanalitikus iskola a XX. században / Ferenczi and the Budapest School of Psychoanalysis in the 20th Century / Centrális Galéria, Budapest, 2006. június 15. – augusztus 15. (katalógus nélkül)

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA:

- Magyar képzőművészek műkiállítása. Konak, Belgrád, 1918. szeptember–október
- Tihanyi Lajos kollektív kiállítása. MA kiállítóhelység, Budapest, 1918. október 20-tól

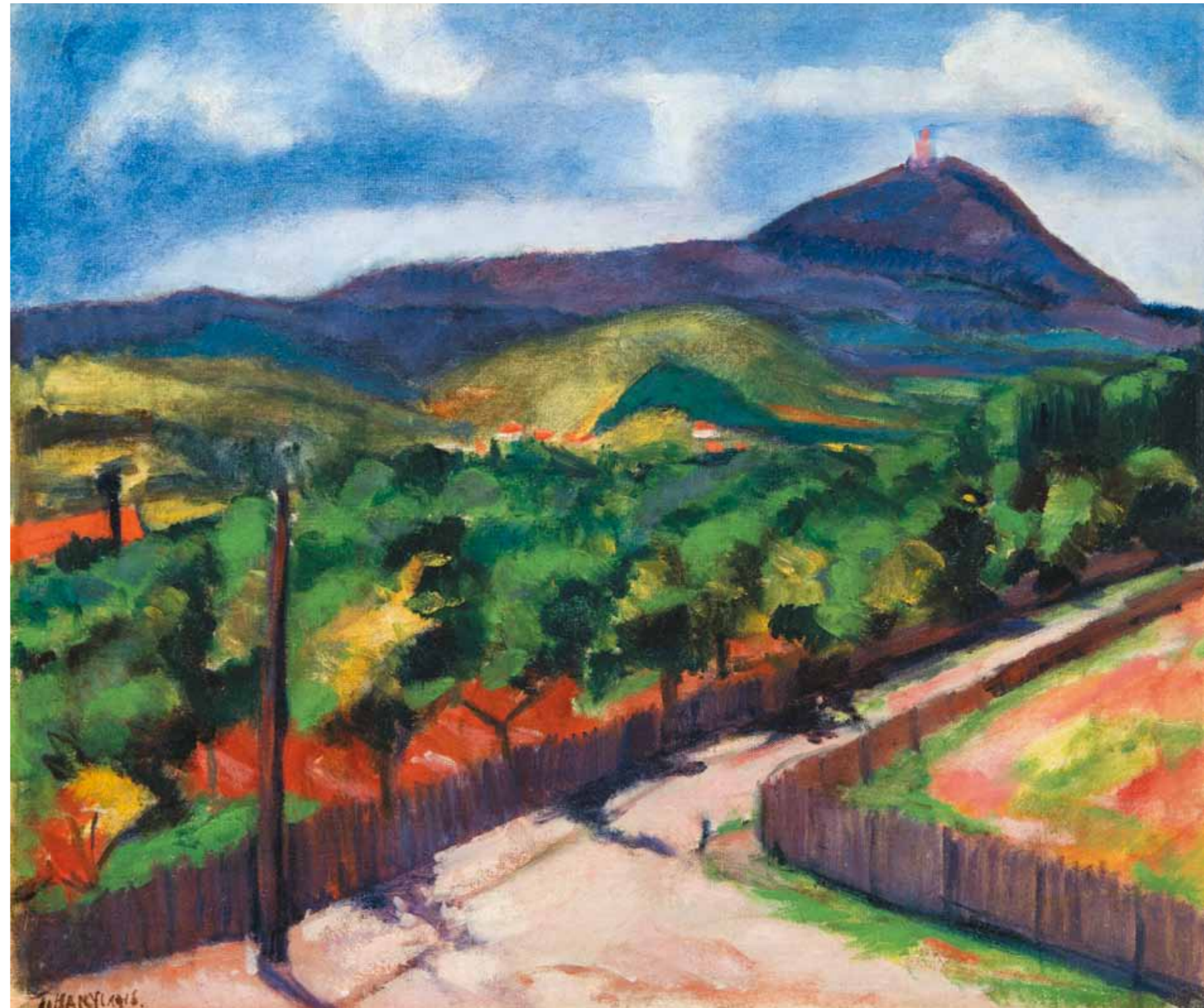
1. Tihanyi Lajos, 1917

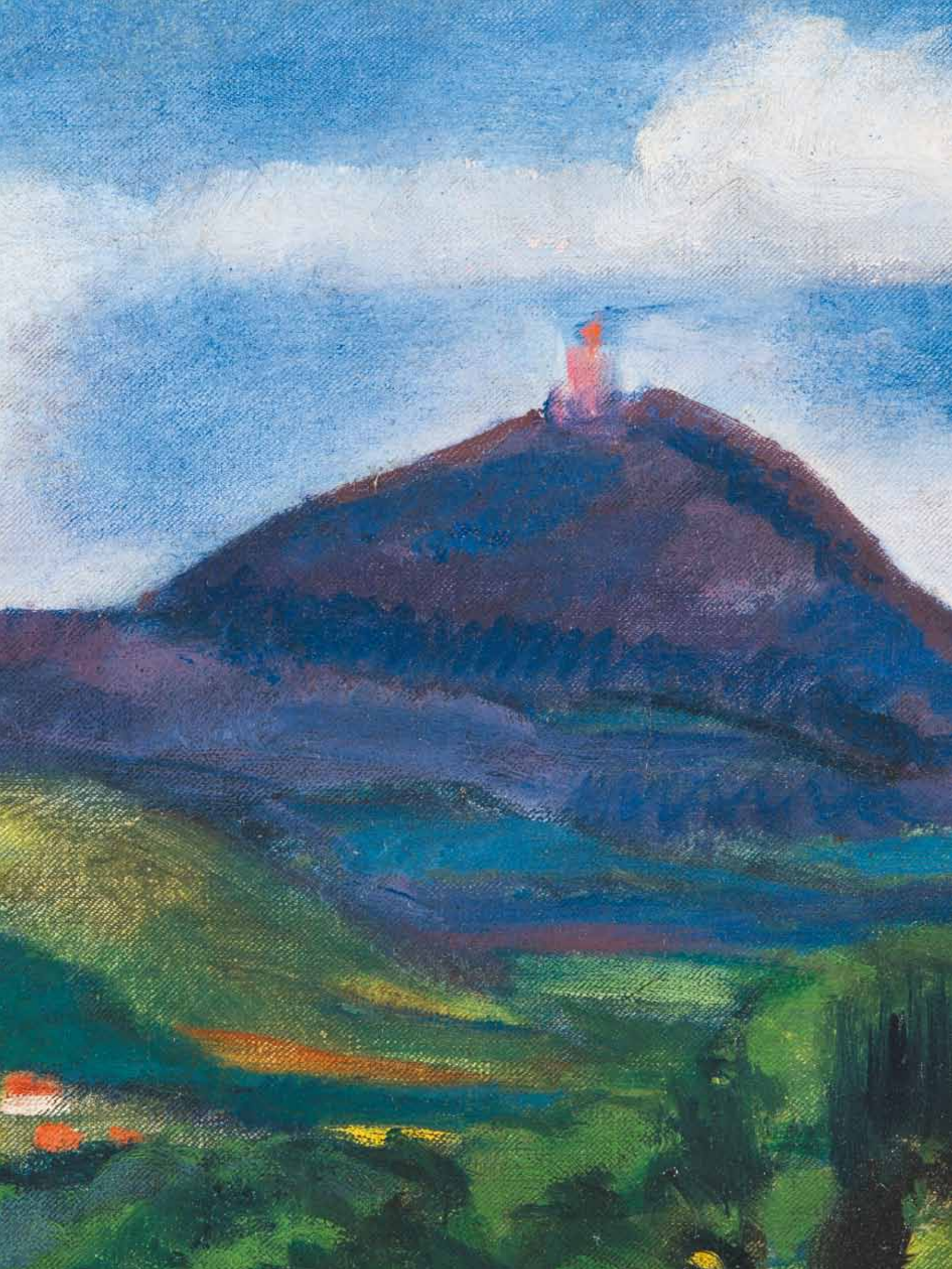

2. Budai látkép, háttérben a János-hegygel, 1900
Forrás: Fortepan

3. János-hegyi kilátó, 1930
Forrás: Fortepan

TIHANYI A HÁBORÚ PARTJÁN

A hallásában erősen korlátozott Tihanyi Lajosnak, ellentétben a Nyolcak több tagjával, természetesen nem kellett katonai szolgálatot teljesítenie az első világháború idején. A háború kitörését megelőzően még kiállított a budapesti Művészház 1914. évi nagy kiállításán, valamint a bécsi Kunstsalon Brückóban, de itthon csak a háború legvégén jutott ismét bemutatkozási lehetőséghez. Külföldön 1915-ben szerepeltek művei a híressé vált Panama-Pacific nemzetközi tárlaton San Franciscóban, majd legközelebb a belgrádi Konakban rendezett magyar műkiállításon 1918 őszén. A háború ideje alatt főként Budapesten és a Balatonnál több helyszínen (Szigliget, Badacsony) dolgozott. Közvetlenül a háborút hivatalosan lezáró béketárgyalásokat megelőzően 1918. október végén Tihanyi gyűjteményes kiállításon mutatta be előző néhány évének művészi termését. A harminckett olajfestményt és több tucatnyi pasztellt valamint rajzot bemutató tárlatra – mely a művész Magyarországon rendezett utolsó, végleges emigrációját megelőző, önálló kiállítása volt – a Kassák Lajos által szervezett MA folyóirat Váci utcai bemutatótermében került sor. Tihanyitól ennyi művet legközelebb csak 1973-ban, a Magyar Nemzeti Galéria által rendezett reprezentatív tárlaton láthatott a hazai közönség.

TIHANYI ÉS A PSZICHOANALÍZIS

A Sigmund Freud által kidolgozott pszichoanalitikus módszer nagyjából a Nyolcak feltűnésének idején, azaz 1910 körül terjedt el Magyarországon, elsősorban dr. Ferenczi Sándor jóvoltából. Ferenczi egyik legközelebbi munkatársa volt dr. Hollós István elmegyógyász, aki Freud több művének magyar nyelvre fordításában vállalt oroszlanrészt ebben az időszakban. A pszichoanalízis legfrissebb eredményeit itthon, elsősorban az 1908-ban indult Nyugat című irodalmi és kulturális folyóirat ismertette és népszerűsítette. A Nyolcak közül legfőképp Berény Róbert érdeklődött a lélektan új módszerei, így a pszichoanalízis iránt is, de Czigány Dezső és Tihanyi Lajos kapcsolódása is kimutatható. Tihanyi 1916 márciusában részt vett a Zeneakadémián rendezett Nyugat-matinén, amelyen többek között Ady, Kosztolányi és Karinthy is szerepelt. Tihanyi a teljes 1916-os esztendő, leveleinek tanulsága szerint Budapesten töltötte, és az aktuális irodalmi eseményekről rendszeresen tájékoztatta az ekkor katonaként szolgáló barátját Tersánszky Józsi Jenőt.

A BUDAI HEGYEK MAJD EGY ÉVSZÁZAD TÁVLATÁBÓL

Tihanyi itt bemutatott tájképe a Budai-hegység tekintélyes szeletét mutatja a János-heggyel és az annak tetején – a város legmagasabb pontján – 1910-re felépült Erzsébet-kilátóval. Szerencsére a művész konkrét dátummal látta el festményét, mely lehetővé teszi pár félreértés tisztázását, valamint a kép Tihanyi életművében betöltött szerepének pontosabb értékelését. A kiváló minőségű festmény egykor a már említett dr. Hollós István tulajdonában volt és mostanáig családja birtokában őrződött meg. Hollós a Magyarországi Pszichoanalitikai Egyesület egyik alapító tagja, 1916-ban katonaeorvosként szolgált, úgyhogy Tihanyi bizonyosan nem az ő megrendelésére festette a képet, inkább jó szokásához híven a saját gyönyörűségére. A festmény később mégis Hollóshoz került, melynek viszont már lehetett oka személyes kapcsolat, mivel a családi hagyomány szerint a művész egykor analízisre járt, az 1919-ben a lipótmezei elmegyógyintézet főorvosává kinevezett Hollóshoz. Tihanyi 1919 szeptemberében örökre elhagyta az országot, Hollós pedig csak a háború végén szerelt le, így erre a huzamosabb időt igénylő analízisre csupán a két időpont közötti néhány hónapban kerülhetett sor. A Budai hegyek más címen, de feltehetően szerepelt 1918 őszén az említett belgrádi és budapesti tárlatokon, így valószínűleg ezután került dr. Hollós tulajdonába. A festmény szerencsés módon tágítja Tihanyi 1916-hoz köthető műveinek rendkívül szűk körét. A festő legutolsó monográfiája Majoros Valéria Vanília csupán három olajképet kapcsol ehhez az évhez, s ezek is kivétel nélkül portrék, így művészettörténeti szempontból is különösen jelentős ennek a bizonyosan 1916-ban született, gyönyörű tájképnek a felbukkanása.

Rum Attila

4. Paul Cézanne: L'Estaque-i hegyek, 1886
National Museum Wales, Wales
5. George Leslie Hunter: Tájkép, 1929
magántulajdon
6. Maurice Vlaminck:
Tájkép piros háztetőkkel, 1912
magántulajdon

